

Minister Gerda Verburg van LNV:

'Nederland moet ook in de toekomst visserijland willen zijn'

Innovatie en samenwerking in het hele visserijcluster bevorderen. Dat is de doelstelling die minister Gerda Verburg van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) zichzelf gesteld heeft. "Technologische vooruitgang is van essentieel belang voor het overleven van de sector. Niet alleen moet beduidend duurzamer worden gevisd, ook handel en verwerking zullen flink moeten investeren in nieuwe technologie en in de afzetketen", aldus Verburg. Hoe kijkt zij terug op haar eerste jaar als minister? Wat is haar visie op de Nederlandse visserijsector en wel advies geeft zij de ondernemers mee? Tijd voor een interview.

■ Door Wendy Noordzij

Inmiddels bent u bijna een jaar minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit? Hoe zijn uw ervaringen tot nu toe?

"Het is een enerverende baan. Als u eens wist hoeveel dit ministerie betekent voor 16,5 miljoen Nederlanders! En dan niet alleen landbouw. Er zijn zoveel andere onderwerpen; van landschap tot pulskor, van opleidingen tot agrologistiek. Een dag LNV is een dag werken aan Voedsel, Natuur mede mogelijk gemaakt door Landbouw en Visserij."

Welk beeld had u van de Nederlandse visserij voor u aan uw functie begon?

"Vanuit mijn periode als de Tweede Kamerlid wist ik al dat het een sector is die het zwaar heeft: visquota, steeds minder vis om te vangen, stijgende

brandstofprijzen. Maar ook dat het een trotse sector is met veel vakmanschap."

Wat is het beeld dat u nu hebt van het ondernemerschap in de Nederlandse vissector en van de organisatie van de visserijverenigingen?

"Het eerste beeld is aangevuld met nieuwe ervaringen. Het is potentieel een innovatieve sector, met veel bereidheid om zaken aan te pakken. Dat waardeer ik en dat moet ook. Alleen met innovatie en verduurzaming kan de sector een goed economisch resultaat halen dat steun krijgt vanuit de samenleving. Ik denk aan nieuwe vismethoden, maar ook aan samenwerking. Er zijn veel kansen te benutten op het gebied van waarde toevoeging. Andere mogelijkheden zijn bijvoorbeeld zuinigere motoren."

Tijdens de behandeling van de Rijksbegroting 2008 werd u door de Kamer geprezen om uw inspanningen voor verduurzaming van de visserij middels een warme sanering, innovatie en versterking van de visserijgemeenschappen. Vorige maand werd een saneringsregeling geopend voor schol- en tongvissers, waarmee 30 miljoen euro gemoeid is. Hiervoor zijn in totaal 26 schepen aangemeld. Denkt u dat sanering dé oplossing is?

“Nee. Sanering is het begin van de oplossing. De echte oplossing ligt in vernieuwing en verduurzaming. De komende jaren zullen de quota verder gaan dalen en dat leidt tot overcapaciteit. Ik kan in deze situatie twee dingen doen. Het eerste is niets doen. Dan zullen bedrijven op den duur vanzelf moeten stoppen. Koude sanering dus. Dat kan lang duren, want visserijbedrijven zijn doorgaans familiebedrijven. Ze kunnen de malaise lang volhouden door, in afwachting van betere tijden, in te teren op hun eigen vermogen en privé-kapitaal. En dat remt anderen om de overgang naar meer duurzaamheid te maken. Ondernemers kunnen pas investeren als ze geld verdienen. En dat kan alléén als de beperkt beschikbare koek in minder stukken hoeft te worden verdeeld. Daarom heb ik gekozen voor snelle capaciteitsaanpassing via een warme sanering. Voor de lange termijn zijn andere dingen nodig. Dat zijn nieuwe vangstmethoden, die het leven en het milieu in zee meer ontzien, energiebesparing, meer samenwerking en een bredere economische basis voor visserijgebieden. Dat kan alleen als er een gunstig innovatieklimaat heerst, waarin de overblijvers kunnen investeren en samenwerken, niet alleen onderling, maar ook met het maatschappelijke veld.”

De financiering van het Visserij Innovatie Platform is wat traag op gang gekomen. Wat is uw mening over dit onderwerp? En wat vindt u van de eerste resultaten van het VIP?

“Investeren in innovaties is cruciaal voor het voortbestaan van de sector. Wat mij betreft moeten we zo snel mogelijk beschikken over geld uit het Europese Visserijfonds, het EVF. Vooruitlopend op Brusselse goedkeuring van de Nederlandse plannen met het

EVF, stel ik een paar regelingen open. Waar het mij om gaat is dat er een klimaat ontstaat waarin ondernemers in de visserij op zoek gaan naar oplossingen die op termijn wellicht interessante perspectieven bieden. Het werk van het VIP heeft al tot een aantal concrete initiatieven geleid. Zo zijn bijvoorbeeld twee groepen vissers gestart met projecten om via innovatieve technieken de bodemberoering en het brandstofgebruik te verminderen. Wat ik daarbij van belang vind, is dat men onderling samenwerkt. Dat is nieuw in een sector waar individueel opereren door bedrijven tot voor kort gemeengoed was.”

U wilt een investeringsregeling voor de pulskor instellen. Wat zijn uw verwachtingen rond deze visserijtechniek?

“Vissen met een pulskor heeft grote voordelen boven de boomkormethode. Het leidt tot een drastische vermindering van het brandstofgebruik, er vindt beduidend minder bodemberoering plaats en de kwaliteit van de gevangen vis is ook nog eens beter. Je moet dan zeggen: dat moet zo snel mogelijk worden geïntroduceerd. Dat wil ik ook en ik wil het ook financieel ondersteunen. Probleem is dat er nog een Brusselse hobbel genomen moet worden. Dat

is toestemming om met behulp van elektriciteit te mogen vissen. Dat is in de EU verboden. Dit jaar heeft Nederland, net als vorig jaar, voor 5% van de vloot een uitzondering gekregen op dit verbod.”

Dierwelzijn wordt steeds belangrijker. Waar zou de Nederlandse vissector zich, volgens u, op dit gebied het meest sterk voor moeten maken?

“Op het gebied van visserij blijkt dat de samenleving met name verandering verwacht op het terrein van dodingsmethoden van kweekvis, het transport van levende vis en houderij-omstandigheden bij kweek- en siervis. Daar moeten overheid en bedrijfsleven dus gezamenlijk op inspelen en zich sterk voor maken. Wat betreft dierenwelzijn bij de visserij legt de overheid voornamelijk prioriteit bij de viskweek. Wij gaan een maatlat ontwikkelen voor een duurzame kweek. Een meer diervriendelijke dodingsmethode is daarbij een belangrijk punt. Binnen vier jaar zullen de Nederlandse kweek- en verwerkingsbedrijven, die paling en meerval slachten, hier gebruik moeten maken. In de beroepsvisserij ligt de nadruk op het verminderen van bijvangst en meer selectieve vismethoden.”

Hoe kijkt u tegen de toenemende certificeringen aan?

“Certificering is een goede zaak, maar we moeten er voor waken dat er geen wildgroei ontstaat. De consument moet op een simpele manier keuzes kunnen maken en zich niet door een oerwoud van logo's en keurmerken hoeven te werken. De viswijzer is een voorbeeld van hoe het simpel kan. Het is een goed particulier initiatief, maar er is inmiddels ook de nodige discussie over ontstaan. Ik wil dan ook graag proberen de betrokken partijen rond de tafel te krijgen voor overleg. Want die hebben allemaal baat bij een breed gedragen, onafhankelijke voorlichting aan de consument.”

Welke rol moeten de natuur- en milieuorganisaties volgens u spelen bij het te maken visserijbeleid?

“De Task Force duurzame Noordzeevisserij heeft de sector vorig jaar geadviseerd een aantal thema's in samenspraak met de maatschappelijke organisaties neer te leggen in een maatschappelijk convenant. Van maatschappelijke organisaties verwacht ik dat ook zij verantwoordelijkheid nemen voor het totstandkomen van zo'n

van verandering zijn er. De Nederlandse aanvoersector staat in het buitenland bekend om zijn ondernemerschap en zijn vermogen zich aan te passen aan nieuwe omstandigheden. Tot drie jaar

Denkt u dat de Nederlandse vissers het ondanks alle problemen gaan redden? Welk advies zou u hen willen geven?

“Nederland zonder vissersvloot lijkt ondenkbaar. We praten over een oer-Hollandse bedrijfstak die al eeuwenlang gezichtsbepalend is voor ons land en gezonde producten levert die de consument graag koopt. Dat de samenleving er ook een band mee heeft, blijkt bijvoorbeeld uit de vele honderdduizenden bezoekers die visserijdagen overal in het land jaarlijks trekken. Visserij leeft en maakt deel uit van ons culturele erfgoed. Dat moeten we koesteren. Het imago van vis, dat al goed was, steeds beter wordt. Het is gezond, het is lekker en het is een natuurproduct. Daar komt ook nog eens bij dat Nederland Europees marktleider is in platvis en in Europa een zeer belangrijke draaischijffunctie heeft bij de import en export van vis. Dat lijken me voldoende ingrediënten voor een toekomst in Nederland en daarbuiten. Mijn advies is dan ook: onderneem, innoveer, zoek daarbij draagvlak en vooral: werk samen en leer van elkaar. Ga bijvoorbeeld eens bij de glastuinbouw langs.” ■

‘Sanering is het begin van de oplossing. De echte oplossing ligt in vernieuwing en verduurzaming.’

convenant en daarbij ook oog hebben voor de economische werkelijkheid in en de mogelijkheden van de sector. Voor mij staat vast dat Nederland ook in de toekomst een visserijland moet willen zijn.”

Als we kijken naar de toekomst van de Nederlandse visserij, wat zijn de sterke en zwakke punten en waar liggen onze kansen?

“Als zwakke punten van de Nederlandse visserij zou je kunnen noemen het energiegebruik van de zeer gespecialiseerde visserij, de effecten op de natuur en de te geringe samenwerking tussen vissers en ook in de keten. De tekenen

geleden was de ontwikkeling van de olieprijs nog geen reden voor grote zorg. Dat is nu anders. Nu is bij de vissers het besef goed doorgedrongen dat ze hun bedrijfsvoering moeten aanpassen. De kottersector zit in een diep dal. Toch wil een aantal enthousiaste ondernemers innoveren en een nieuw toekomstperspectief voor hun bedrijf neerzetten. Men ziet kansen en wil risico's nemen. Deze koplopers kunnen de kiel onder een omslag in de kottervisserij leggen. Hun aanwezigheid en hun wil om hun bedrijven daadwerkelijk aan te passen aan de economische en maatschappelijke eisen van deze tijd maken uiteindelijk het verschil.”